C/2024/5753

17.10.2024

P9_TA(2024)0019

Elohopea: hammasamalgaami ja muut lisättyä elohopeaa sisältävät tuotteet, joihin sovelletaan valmistus-, tuonti- ja vientirajoituksia

Euroopan parlamentin tarkistukset 17. tammikuuta 2024 ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi elohopeasta 17 päivänä toukokuuta 2017 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/852 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse hammasamalgaamista ja muista lisättyä elohopeaa sisältävistä tuotteista, joihin sovelletaan valmistus-, tuonti- ja vientirajoituksia (COM(2023)0395 – C9-0309/2023 – 2023/0272(COD)) [1]

(Tavallinen lainsäätämisjärjestys: ensimmäinen käsittely)

(C/2024/5753)

Tarkistus 1

Ehdotus asetukseksi

Johdanto-osan 1 a kappale (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(1 a) Elohopea on maailmanlaajuisesti ympäristöhuolta aiheuttava kemikaali, koska se kaukokulkeutuu ilman välityksellä, säilyy pitkään ympäristössä päätyessään sinne ihmisen toiminnan vuoksi ja kertyy biologisesti ekosysteemeihin. Elohopea aiheuttaa myös huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja siirtyy istukan tai imetyksen välityksellä äidistä lapseen. Ympäristön elohopeapäästöt voivat olla peräisin ihmisten toiminnasta, kuten elohopeajätteen puutteellisesta käsittelystä, tuhkauksesta tai pakollisten erottimien epäasianmukaisesta käytöstä hammashoitolaitoksissa.

Tarkistus 2

Ehdotus asetukseksi

Johdanto-osan 4 kappale

Komission teksti	*Tarkistus*
(4) Kun otetaan huomioon elohopeattomien vaihtoehtojen saatavuus, on aiheellista kieltää hammasamalgaamin käyttö kaikkien väestöryhmien hammashoidossa samalla kun säilytetään mahdollisuus käyttää hammasamalgaamia potilailla, joilla on erityisiä lääketieteellisiä tarpeita. Jotta unionin markkinoilla kiellettyä hammasamalgaamia ei valmistettaisi unionista vientiä varten, on tarpeen kieltää hammasamalgaamin valmistus ja vienti. Sen vuoksi asetuksen (EU) 2017/852 10 artiklaa olisi muutettava.	(4) Kun otetaan huomioon elohopeattomien vaihtoehtojen saatavuus, ***vaihtoehtoisten materiaalien edullisuus ja monissa jäsenvaltioissa tällä hetkellä tapahtuva siirtyminen elohopeattomiin täyteaineisiin,*** on aiheellista kieltää hammasamalgaamin käyttö kaikkien väestöryhmien hammashoidossa samalla kun säilytetään mahdollisuus käyttää hammasamalgaamia potilailla, joilla on erityisiä lääketieteellisiä tarpeita***. Monissa jäsenvaltioissa siirtyminen täyteaineissa elohopeattomiin vaihtoehtoihin***

[1] Asia päätettiin palauttaa asiasta vastaavaan valiokuntaan toimielinten välisiä neuvotteluja varten työjärjestyksen 59 artiklan 4 kohdan neljännen alakohdan mukaisesti (A9-0002/2024).

Komission teksti	*Tarkistus*
	on jo pitkällä, mikä osoittaa, että kielto on toteutettavissa ja että sitä tarvitaan kustannustehokkaana keinona elohopeapäästöjen lisääntymisen ehkäisemiseksi. Jotta unionin markkinoilla kiellettyä hammasamalgaamia ei valmistettaisi unionista vientiä varten, on tarpeen kieltää hammasamalgaamin valmistus ja vienti. Sen vuoksi asetuksen (EU) 2017/852 10 artiklaa olisi muutettava.

Tarkistus 3

Ehdotus asetukseksi

Johdanto-osan 4 a kappale (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(4 a) Krematoriot ovat merkittävä ilmaan joutuvien elohopeapäästöjen lähde, ja vaikka hammasamalgaamin käyttö lopetetaan vaiheittain, krematorioista päätyy edelleen elohopeapäästöjä ilmaan, veteen ja maaperään. Saastumisen ehkäisemiseksi asianmukaisella tavalla ja ympäristöön ja ihmisten terveyteen kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi on kerättävä tietoa jäsenvaltioissa toteutetuista toimenpiteistä ja luotava krematorioita varten suuntaviivat.

Tarkistus 16

Ehdotus asetukseksi

Johdanto-osan 4 b kappale (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(4 b) Jotta rajoitettaisiin niitä hammashoidon kustannuksiin liittyviä sosioekonomisia vaikutuksia, joita elohopeattomiin täyteaineisiin siirtymisestä aiheutuu potilaille ja hammaslääkäreille, jäsenvaltioiden olisi pyrittävä varmistamaan, että elohopeattomista vaihtoehdoista on mahdollista saada asianmukainen korvaus. Hammasamalgaamin käytön vaiheittaisen lopettamisen yhteydessä olisi tarvittaessa tarjottava hammaslääkäreille ammatillista koulutusta uusiin tekniikoihin mukautumiseksi.

Tarkistus 4

Ehdotus asetukseksi

Johdanto-osan 5 kappale

Komission teksti	*Tarkistus*
(5) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/65/EU ([44])4 artiklan 1 kohdassa kielletään tiettyjen elohopeaa sisältävien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden saattaminen unionin markkinoille ja tuonti unioniin. Mainitun direktiivin liitteessä III luetellaan muun muassa tietyt lisättyä elohopeaa sisältävät lamput, jotka on vapautettu mainitusta kiellosta siinä mainittuihin päivämääriin saakka. Poikkeuksen voimassaolo päättyi jo 13 päivänä huhtikuuta 2016 ei-lineaaristen halofosfaatti-lamppujen osalta, ja ***sen voimassaolo päättyy*** 24 päivänä helmikuuta 2023 ***tai 24 päivänä helmikuuta 2027*** pienloistelamppujen, lineaaristen loistelamppujen ja suurpainenatriumlamppujen ***sekä tiettyjen yleiskäyttöön tarkoitettujen*** ei-lineaaristen kolmihuippuloisteaine-lamppujen osalta. Lisäksi tietyt yleiskäyttöön tarkoitetut lineaariset loistelamput luetellaan tulevaa kieltoa varten päätöksessä MC-4/3, joka hyväksyttiin elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen sopimuspuolten konferenssin neljännessä kokouksessa 21–25 päivänä maaliskuuta 2022 ([45]). Unioni tuki kyseistä päätöstä neuvoston päätöksellä (EU) 2022/549 ([46]). Koska jotkin näistä lampuista eivät tällä hetkellä kuulu asetuksen (EU) 2017/852 liitteessä II olevan A osan soveltamisalaan, ne olisi johdonmukaisuuden vuoksi sisällytettävä siihen niiden valmistuksen ja viennin kieltämiseksi direktiivin 2011/65/EU liitteen III mukaisista päivämääristä ja kaikkein kunnianhimoisimmista päätökseen MC-4/3 sisältyvistä määräajoista alkaen.	(5) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/65/EU ([44])4 artiklan 1 kohdassa kielletään tiettyjen elohopeaa sisältävien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden saattaminen unionin markkinoille ja tuonti unioniin. Mainitun direktiivin liitteessä III luetellaan muun muassa tietyt lisättyä elohopeaa sisältävät lamput, jotka on vapautettu mainitusta kiellosta siinä mainittuihin päivämääriin saakka. Poikkeuksen voimassaolo päättyi jo 13 päivänä huhtikuuta 2016 ei-lineaaristen halofosfaatti-lamppujen osalta, 24 päivänä helmikuuta 2023 ***tiettyjen*** pienloistelamppujen ***osalta*** ja ***24 päivänä elokuuta 2023 yleiskäyttöön tarkoitettujen*** lineaaristen loistelamppujen ***osalta.*** Ei-lineaaristen kolmihuippuloisteainelamppujen osalta ***poikkeuksen voimassaolo päättyy 24 päivänä helmikuuta 2025. Useimpien yleisvalaistukseen tarkoitettujen suurpainenatrium-lamppujen, joissa on parannettu värintoistoindeksi, osalta poikkeuksen voimassaolo päättyi*** 24 päivänä helmikuuta ***2023***, ***kun taas muiden lamppujen*** ja ***muiden yleisvalaistukseen tarkoitettujen*** suurpainenatrium-lamppujen ***osalta poikkeuksen voimassaolo päättyy 24 päivänä helmikuuta 2025***. Lisäksi tietyt yleiskäyttöön tarkoitetut lineaariset loistelamput luetellaan tulevaa kieltoa varten päätöksessä MC-4/3, joka hyväksyttiin elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen sopimuspuolten konferenssin neljännessä kokouksessa 21–25 päivänä maaliskuuta 2022 ([45]). Unioni tuki kyseistä päätöstä neuvoston päätöksellä (EU) 2022/549 ([46]). Koska ***muiden lisättyä elohopeaa sisältävien lamppujen vienti unionista on aiheellista kieltää mahdollisimman pian ja*** jotkin näistä lampuista eivät tällä hetkellä kuulu asetuksen (EU) 2017/852 liitteessä II olevan A osan soveltamisalaan, ne olisi johdonmukaisuuden vuoksi sisällytettävä siihen niiden valmistuksen ja viennin kieltämiseksi direktiivin 2011/65/EU liitteen III mukaisista päivämääristä ja kaikkein kunnianhimoisimmista päätökseen MC-4/3 sisältyvistä määräajoista alkaen. ***Lopettamalla lisättyä elohopeaa sisältävien lamppujen vienti vaiheittain mahdollisimman pian voidaan myös saavuttaa merkittäviä sivuhyötyjä, koska elohopeattomat vaihtoehdot ovat energiatehokkaampia ja niillä ehkäistäisiin siten tuhansien kilogrammojen hiilidioksidipäästöjen vapautuminen.***
([44]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/65/EU, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2011, tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa (EUVL L 174, 1.7.2011).	([44]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/65/EU, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2011, tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa (EUVL L 174, 1.7.2011).
([45]) Neuvoston päätös (EU) 2022/549, annettu 17 päivänä maaliskuuta 2022, elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen osapuolten konferenssin neljännen kokouksen toisessa osassa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta kyseisen yleissopimuksen liitteiden A ja B muuttamista koskevan päätöksen hyväksymiseen (EUVL L 107, 6.4.2022, s. 78).	([45]) Neuvoston päätös (EU) 2022/549, annettu 17 päivänä maaliskuuta 2022, elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen osapuolten konferenssin neljännen kokouksen toisessa osassa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta kyseisen yleissopimuksen liitteiden A ja B muuttamista koskevan päätöksen hyväksymiseen (EUVL L 107, 6.4.2022, s. 78).

Komission teksti	*Tarkistus*
([46]) Neuvoston päätös (EU) 2022/549, annettu 17 päivänä maaliskuuta 2022, elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen osapuolten konferenssin neljännen kokouksen toisessa osassa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta kyseisen yleissopimuksen liitteiden A ja B muuttamista koskevan päätöksen hyväksymiseen (EUVL L 107, 6.4.2022, s. 78).	([46]) Neuvoston päätös (EU) 2022/549, annettu 17 päivänä maaliskuuta 2022, elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen osapuolten konferenssin neljännen kokouksen toisessa osassa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta kyseisen yleissopimuksen liitteiden A ja B muuttamista koskevan päätöksen hyväksymiseen (EUVL L 107, 6.4.2022, s. 78).

Tarkistus 5

Ehdotus asetukseksi

Johdanto-osan 5 a kappale (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(5 a) Kun otetaan huomioon elohopean ja elohopeayhdisteiden haitalliset vaikutukset ihmisten terveyteen ja ympäristöön, altistumista ja päästöjä olisi edelleen minimoitava mahdollisimman paljon. Viimeaikaiset raportit osoittavat, että eurooppalaiset yritykset valmistavat ja vievät elohopeayhdisteitä, joita käytetään muihin kuin sallittuihin tarkoituksiin erityisesti kosmetiikassa. Siksi komission olisi raportoitava Minamatan yleissopimuksen täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta, erityisesti elohopean ja elohopeayhdisteiden käytöstä kosmetiikassa ja elohopean ja elohopeayhdisteiden valmistamisesta, tuonnista ja viennistä muihin kuin sallittuihin tarkoituksiin. Komission olisi edelleen arvioitava elohopean jäljellä olevia käyttötarkoituksia esimerkiksi huokoisuusmittauksessa, majakoissa ja rokotteissa sekä tarvetta muuttaa suurten jätelähteiden luetteloa ja tarvittaessa ehdotettava toimenpiteitä tällaisen käytön lopettamiseksi vaiheittain ja säännellä valmistusta, tuontia ja vientiä tällaisiin tarkoituksiin.

Tarkistus 6

Ehdotus asetukseksi

Johdanto-osan 5 b kappale (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(5 b) Koska elektroniikkajätteessä ja muussa kuin elektroniikkajätteessä olevilta lisättyä elohopeaa sisältäville tuotteille ei ole asianmukaisia keräysjärjestelmiä, kaatopaikoilta ja jätteenpolttolaitoksista peräisin olevia elohopean sekundaaripäästöjä esiintyy jatkossakin, joten tällaisten tuotteiden erilliselle keräykselle ympäristön kannalta kestävällä tavalla on tarvetta.

Tarkistus 7

Ehdotus asetukseksi

1 artikla – 1 kohta – 1 alakohta – a alakohta

Asetus (EU) 2017/852

10 artikla – 2 a kohta

Komission teksti	*Tarkistus*
”2 a. Hammasamalgaamia ei saa 1 päivästä tammikuuta 2025 enää käyttää minkään väestöryhmän hammashoidossa, paitsi jos hammaslääkäri pitää sen käyttöä ehdottoman välttämättömänä potilaan erityisten lääketieteellisten tarpeiden perusteella.”;	”2 a. Hammasamalgaamia ei saa 1 päivästä tammikuuta 2025 enää käyttää minkään väestöryhmän hammashoidossa, paitsi jos hammaslääkäri pitää sen käyttöä ehdottoman välttämättömänä potilaan ***asianmukaisesti perusteltujen*** erityisten lääketieteellisten tarpeiden perusteella.”;

Tarkistus 8

Ehdotus asetukseksi

1 artikla – 1 kohta – 1 a alakohta (uusi)

Asetus (EU) 2017/852

11 artikla – 1 a kohta (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(1 a) Lisätään 11 artiklaan kohta seuraavasti: ***”Lisättyä elohopeaa sisältävät tuotteet, jotka ovat edelleen liikkeessä ja joita ei voida enää käyttää, on katsottava jätteeksi ja kerättävä erikseen ympäristön kannalta kestävällä tavalla.”***

Tarkistus 9

Ehdotus asetukseksi

1 artikla – 1 kohta – 1 b alakohta (uusi)

Asetus (EU) 2017/852

18 artikla – 3 a kohta (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(1 b) Lisätään 18 artiklaan kohta seuraavasti: ***”3 a. Jäsenvaltioiden on raportoitava komissiolle 30 päivään kesäkuuta 2024 mennessä ja sen jälkeen kahden vuoden välein suunnitelluista ja toteutetuista toimenpiteistä krematorioiden elohopeapäästöjen vähentämiseksi.***

Komission teksti	*Tarkistus*
	Komissio asettaa jäsenvaltioiden ensimmäisen alakohdan mukaisesti ilmoittamat tiedot toimenpiteistä julkisesti saataville."

Tarkistus 10

Ehdotus asetukseksi

1 artikla – 1 kohta – 1 c alakohta (uusi)

Asetus (EU) 2017/852

19 artikla – 1 a kohta (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(1 c) Lisätään 19 artiklaan kohta seuraavasti: ***"1 a. Komissio raportoi 31 päivään joulukuuta 2025 mennessä Euroopan parlamentille ja neuvostolle krematorioiden elohopeapäästöjen vähentämisestä 18 artiklan 3 a kohdassa tarkoitetun raportoinnin perusteella ja laatii tarvittaessa ehdotuksen suuntaviivoiksi vähentämistekniikoille, joilla voidaan hallita ja vähentää krematorioiden elohopeapäästöjä, ottaen huomioon nykyiset suuntaviivat."***

Tarkistus 11

Ehdotus asetukseksi

1 artikla – 1 kohta – 1 d alakohta (uusi)

Asetus (EU) 2017/852

19 artikla – 2 a kohta (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(1 d) Lisätään 19 artiklaan kohta seuraavasti: ***"2 a. Komissio antaa 30 päivään kesäkuuta 2026 mennessä Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen, jossa arvioidaan 10 artiklassa tarkoitettujen hammasamalgaamin käyttöä koskevien poikkeuksien peruuttamisen toteutettavuutta viimeistään vuonna 2030. Kertomuksessa esitetään myös vaikutukset potilaiden terveyteen yleensä sekä amalgaamipaikoista riippuvaisten potilaiden terveyteen.***

Komission teksti	*Tarkistus*
	Komissio ehdottaa tarvittaessa toimenpiteitä ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun kertomuksensa yhteydessä.
	Komissio laatii 31 päivään joulukuuta 2026 mennessä Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen
	a) yleissopimuksen täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta, mukaan lukien siitä, että yleissopimuksen osapuolet lopettavat elohopean käytön kosmetiikassa vaiheittain vuoteen 2025 mennessä, ja elohopeayhdisteiden laittomiin käytäntöihin tapahtuvan valmistuksen, tuonnin ja viennin valvonnasta ja poistamisesta unionissa ja maailmanlaajuisesti;
	b) tarpeesta luopua vaiheittain elohopean jäljellä olevista käyttötarkoituksista esimerkiksi majakoissa ja huokoisuusmittauksessa;
	c) tarpeesta laajentaa 11 artiklassa tarkoitettua elohopeajätelähteiden luetteloa.
	Tämän kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitetun kertomuksen lisäksi komissio ehdottaa tarvittaessa toimenpiteitä, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 649/2012 ([1a])uudelleentarkastelua ja merkuriamidokloridin (HgNH2Cl) viennin rajoituksia.
	([1a]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 649/2012, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista (EUVL L 201, 27.7.2012, s. 60).”

Tarkistus 12

Ehdotus asetukseksi

1 artikla – 1 kohta – 1 e alakohta (uusi)

Asetus (EU) 2017/852

19 artikla – 3 kohta

Nykyinen teksti	*Tarkistus*
	(1 e) Korvataan 19 artiklan 3 kohta seuraavasti:
3. Komissio antaa tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen ***edellä 1 ja 2 kohdassa*** tarkoitettujen kertomustensa yhteydessä.	***”***3. Komissio antaa tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen ***tässä artiklassa*** tarkoitettujen kertomustensa yhteydessä.***”***

Tarkistus 13

Ehdotus asetukseksi

Liite – 1 kohta – 2 alakohta

Asetus (EU) 2017/852

Liite II – A osa – 4 a kohta

	Komission teksti	
”4	a. Yleiskäyttöön tarkoitetut kolmihuippuloisteainelamput, jotka eivät sisälly 4 kohdan a alakohtaan.	***31.12.2027***
	Tarkistus	
”4	a. Yleiskäyttöön tarkoitetut kolmihuippuloisteainelamput, jotka eivät sisälly 4 kohdan a alakohtaan.	***31.12.2025***

Tarkistus 14

Ehdotus asetukseksi

Liite – 1 kohta – 2 alakohta

Asetus (EU) 2017/852

Liite – A osa – 4 c kohta

	Komission teksti	
4	c. Ei-lineaariset kolmihuippuloisteainelamput.	***31.12.2027***
	Tarkistus	
4	c. Ei-lineaariset kolmihuippuloisteainelamput.	***31.12.2025***

Tarkistus 15

Ehdotus asetukseksi

Liite – 1 kohta – 3 alakohta

Asetus (EU) 2017/852

Liite – A osa – 5 a kohta

	Komission teksti	
5	a. Yleiskäyttöön tarkoitetut suurpaine-elohopeanatriumlamput (HPS).	31.12.2025

		Tarkistus
5	a. Yleiskäyttöön tarkoitetut suurpaine-elohopeanatriumlamput (HPS), joiden a) ***P ≤ 105 W ja joiden elohopeapitoisuus on yli 16 mg;*** b) ***105 W < P ≤ 155 W ja joiden elohopeapitoisuus on yli 20 mg;*** c) ***P > 155 W ja joiden elohopeapitoisuus on yli 25 mg.***	31.12.2025